

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ**

**СТРАТЕГІЯ І МЕХАНІЗМИ
РЕГУЛЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОГО
РОЗВИТКУ**

**Концепція соціально-економічного розвитку
регіонів в умовах викликів глобалізації**

Збірник наукових праць

Том 2

Донецьк
2011

© Т.Г. Вадюк, 2011
Т.Б. Матоліч, 2011

світу банки, фінансові компанії, компанії-емітенти кредитних карток, інвестиційні компанії, торговельні компанії, що надають комерційні кредити, на постійній основі обмінюються інформацією про платоспроможність позичальників через бюро кредитних історій.

Виділяють чотири основних етапи, кожен із яких може мати особливості залежно від конкретних умов та розвитку бюро кредитних історій, а також від регіону:

Етап 1. Обмін негативною інформацією.

Етап 2. Обмін позитивною та негативною інформацією.

Етап 3. Розробка та застосування рейтингових моделей.

Етап 4. Отримання додаткової інформації.

Основні вигоди, які отримують члени кредитного бюро, – це підвищення надійності перевірки заяв та, відповідно, більш ефективна протидія шахрайським діям.

Хоча організація бюро кредитних історій для взаємного обміну інформацією – це достатньо важкий процес, користь від наявності спільної бази даних суттєво перевищує потенційні затрати у випадку її відсутності.

З вищезазначеного можливо виокремити, що метою створення бюро кредитних історій є:

сприяння підвищенню інформаційної забезпеченості на ринку фінансових послуг;

сприяння встановленню партнерських відносин між кредиторами та позичальниками;

зниження кредитного ризику в банківській системі;

надання максимального обсягу інформації щодо позичальника;

формування позитивного іміджу сумлінних позичальників, поліпшення їх ділової та інвестиційної привабливості.

Висновки. Таким чином, фактично будь-яка компанія, що займається кредитуванням своїх клієнтів в ті чи іншій формі (кредитні установи, підприємства сфери послуг, виробники та постачальники товарів з відстрочкою платежів), має потребу в послугах бюро кредитних історій, що займаються збиранням, зберіганням та розповсюдженням інформації про платоспроможність та дисципліну позичальників, а в цілому – оцінкою кредитних ризиків.

Література

1. Закон України «Про організацію формування та обігу кредитних історій» від 23 червня 2005 року №2704-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – №32. – Ст. 421.
2. Brigham E.F. Financial Management: Theory and Practice / E.F. Brigham, L.C. Gapenski. – Chicago; New York; San Francisco ets: Dryden Press, 1988.
3. Data Live: Ефективні технології для кредитних рішень: щоквартальний інформаційно-просвітницький часопис Міжнародного бюро кредитних історій. – К.: МБКІ, 2007. – 76 с.
4. Дзюблюк О.В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки / О.В. Дзюблюк. – К.: Поліграфкнига, 2000. – 512 с.

Надійшла до редакції 26.04.2011 р.

І.В. Застрожнікова

*Мелітопольський відокремлений підрозділ
Запорізького інституту
економіки та інформаційних
технологій*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ СЕКТОРОМ ЕКОНОМІКИ

Питання про ступінь участі держави в регулюванні економіки представляє одну із найбільш актуальних і дискусійних проблем в економіці. Діапазон стверджень по цьому питанню неймовірно широкий і простирається від повного невтручання держави в економічні процеси до жорсткого контролю за економікою через державне управління. Дана проблема характерна для всіх галузей економіки, але найбільш гостро вона проявляється в аграрному секторі через особливості відтворювального процесу в сільському господарстві. Існуючі форми й способи державного регулювання

© І.В. Застрожнікова, 2011

аграрного сектору в більшості випадків виявляються неефективними. У зв'язку з цим питання дослідження державного регулювання сільського господарства, як центральної ланки аграрного виробництва й виявлення шляхів підвищення його ефективності, є досить актуальними.

Питанням державного регулювання сільського господарства з урахуванням регіональної специфіки приділяли увагу вітчизняні та зарубіжні учені.

Серед українських авторів слід виділити О. Амосова, Г. Андрусенка, Л. Анічина, В. Воротіна, А. Дегтяря, В. Ільшенко, М. Корецького, М. Кропивка, П. Макаренка, М. Маліка, В. Мельсель-Веселяка, Г. Мостового, О. Мордвінова, П. Саблука, О. Шапоренко. Серед зарубіжних – І. Алтухова, Ю. Баландіна, М. Бакета, Д. Ваніна, І. Крячкова, О. Чаянова та інших. Але, незважаючи на великий інтерес дослідників до названих проблем, значна частина їх вивчена недостатньо.

Метою статті є розгляд сутності та значення державного регулювання сільського господарства та аналіз зарубіжного досвіду у формуванні аграрної політики.

У сучасних умовах державне регулювання сільського господарства є частиною процесу відтворення та має вирішувати завдання стимулювання економічного зростання у сільському господарстві, регулювання зайнятості, заохочення прогресивних технологічних зрушень у галузевій та регіональній структурах, стабілізації соціально-економічного розвитку та підвищення стійкості функціонування суб'єктів економіки. Тому Україні потрібна нова аграрна політика, яка б мала системний та стратегічний характер, соціальну спрямованість та відповідала принципам сталого розвитку.

У теоретичному плані потрібно визнати безперспективною концепцію прибічників повного невтручання держави в економіку, а регулювання економіки – найважливішою функцією держави. При цьому ступінь та форми державного впливу на економіку мають визначатися конкретними політичними та соціально-економічними умовами розвитку суспільства.

Досвід держав з розвинутою економікою засвідчує, що з поглибленням ринкових відносин державне регулювання еволюціонує від прямих методів впливу держави на економіку до опосередкованих.

Історично аграрна політика розвивалася в руслі вирішення двох основних питань – аграрного і продовольчого [2]. Визначаючи аграрне питання як питання про землю і земельні порядки, йдеться про проблему володіння, розпорядження і користування землею для основної маси селян, що бажають працювати на ній і вільно розпоряджатися результатами своєї праці. Разом з тим досвід країн Західної Європи, США та Канади свідчить, що вирішення продовольчого питання в країні можливе винятково шляхом вирішення аграрного питання.

Науковим центром європейської теорії аграрної політики вважається Франція. Французька школа розглядає термін «аграрна політика» у широкому та вузькому розумінні. У широкому понятті аграрна політика» містить три напрями:

- 1) політика розвитку аграрного сектору;
- 2) продовольча політика, що стосується споживання продуктів харчування, соціальної підтримки населення тощо;
- 3) агропромислова політика, пов'язана з проблемами обслуговування сільського господарства, включаючи переробку, виробництво засобів виробництва для сільського господарства і торгівлі.

У вузькому розумінні аграрна політика розглядається як інституціональний компроміс, що є узагальненням трьох «угод»: «територіальної угоди», що має в основі систему соціального контролю з боку держави, яка підтримує ту чи іншу форму організації сільськогосподарського виробництва; «бюджетної угоди», обумовленої системою доходів і видатків на сільське господарство; «політичної угоди» як форми співробітництва держави і професійних організацій.

Слід зазначити, що при розгляді аграрної політики зазвичай підкреслюється виключно економічний аспект. При цьому не враховуються такі важливі складові, як сприятливе навколишнє середовище і добробут сільського населення. У ряді країн, зокрема, США та Німеччині, триєдине розуміння основної мети аграрної політики визнається в політичних колах.

Широкого трактування аграрної політики традиційно дотримуються у Європейському Союзі. Це можна стверджувати з огляду на сформульовані у ст. 39 Римського договору цілі єдиної аграрної політики країн європейського співтовариства:

- 1) збільшувати продуктивність сільського господарства шляхом сприяння технічному прогресу, забезпечення раціонально-

го розвитку сільськогосподарського виробництва й оптимального використання виробничих факторів, особливо праці;

2) забезпечувати досить високий рівень життя сільського населення, зокрема шляхом збільшення індивідуальних доходів осіб, зайнятих у сільському господарстві;

3) підтримувати стабільність ринків [1].

Йдеться про збалансовану політику, що враховує економічні й соціальні інтереси виробників та споживачів сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства.

У Російській Федерації на законодавчому рівні державна аграрна політика визначається як складова частина державної соціально-економічної політики, спрямованої на сталий розвиток сільського господарства і сільських територій. Під сталим розвитком сільських територій розуміється їх стабільний соціально-економічний розвиток, збільшення обсягу виробництва сільськогосподарської продукції, підвищення ефективності сільського господарства, досягнення повної зайнятості сільського населення і підвищення рівня його життя, раціональне використання земель [5].

Таким чином, головною вимогою до сучасної аграрної політики є дотримання комплексного підходу при її розробці та здійсненні, тобто визначення стратегічних і тактичних заходів, їх узгоджена реалізація у всіх ланках агропромислового комплексу. Це забезпечується через тісний взаємозв'язок складових економічної політики – фінансової, кредитної, податкової, цінової, доходів і пенсійного забезпечення. Обов'язковою вимогою до аграрної політики, що формується, є також її стратегічна спрямованість, поступальна орієнтація на вирішення в єдності найближчих і більш віддалених – в перспективі і навіть поза її межами – потреб, завдань і проблем. Стратегія має спиратися на чітко визначені етапи і тактику її здійснення, всебічно відпрацьовані правові та соціально-економічні механізми, які б відповідали найвищим критеріям вимогливості до них.

Висновки. Отже, запропоновані визначення відповідають основним принципам, на яких має базуватися вітчизняна аграрна політика, а саме: соціальності, системності, стратегічності та стабільності. Перш за все, державне регулювання агрокомплексом має знайти свій прояв через непрямі економічні важелі впливу за допомогою нормативно-правового забезпечення господарських процесів в сільськогосподарському секторі економіки.

Як засвідчує світова та вітчизняна практика, ігнорування окремих аспектів та складових державної аграрної політики, на перший погляд навіть незначних, не дає змоги досягти бажаного успіху на шляху її реалізації. І навпаки, виважений та системний підхід до формування та здійснення аграрної політики є основою для високоефективного соціально-економічного розвитку країни, добробуту її громадян.

Література

1. Аграрная политика / А.П. Зинченко, В.И. Назаренко, В.В. Шайкин и др.; под ред. А.П. Зинченко. – М.: КолосС, 2004. – 304 с.
2. Економічна енциклопедія: у 3 т. / Б.Д. Гаврилишин (гол.ред.). – К.: Вид. центр «Академія», 2000. – Т.1. – 864 с.
3. Назаренко В.И. Аграрная политика Европейского союза / В.И. Назаренко; Институт Европы РАН. – М.: ООО «Маркет ДС Корпорейшн», 2004. – 362 с.
4. Серова Е. Новый аграрный закон США / Е. Серова // Бюллетень Центра АПЭ. – 2002. – № 4 (14). – С. 10-18.
5. О развитии сельского хозяйства: Федеральный Закон Российской Федерации от 29 декабря 2006 года №264-ФЗ // Экономика сельского хозяйства России. – 2007. – №2. – С. 37-40.
6. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року: Закон України від 18 жовтня 2005 року № 2982-IV // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 218.

Надійшла до редакції 13.04.2011 р.